

Naslov clanka/article:

**MESTNI ZRAK OSVOBAJA. ZANIMIVA UČNA GRADIVA
TUDI. INTERAKTIVNI ZEMLJEVID O SREDNJEVEŠKIH
MESTIH IN TRGIH NA SLOVENSKEM**

Avtor/ Author:

Tomaž Smole, Boštjan Kernc

DOI

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Zgodovina št. 1/2025, letnik 33

ISSN 1318-1416

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo
Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2025

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/zgodovina-v-soli/>

Tomaž Smole, Osnovna šola Šmartno v Tuhinju
Boštjan Kernc, Osnovna šola Davorina Jenka Cerklje na Gorenjskem

MESTNI ZRAK OSVOBAJA. ZANIMIVA UČNA GRADIVA TUDI. INTERAKTIVNI ZEMLJEVID O SREDNJEVEŠKIH MESTIH IN TRGIH NA SLOVENSKEM

Tomaž Smole, Primary School Šmartno in Tuhinj
Boštjan Kernc, Primary School Davorin Jenko, Cerklje na Gorenjskem

CITY AIR LIBERATES. SO DO INTERESTING LEARNING MATERIALS. AN INTERACTIVE MAP ABOUT MEDIEVAL CITIES AND MARKET TOWNS IN SLOVENIA

IZVLEČEK

Učni načrt za zgodovino poudarja pomen kritične analize zgodovinskih virov ter vključevanja digitalnih orodij pri raziskovanju preteklosti. Leta 2024 je zato v sodelovanju z Zavodom RS za šolstvo in Arnesom nastala spletna stran *Sledi preteklosti*. Prinaša različna didaktična gradiva in učiteljem in učencem omogoča enostaven dostop do različnih digitaliziranih gradiv. Del spletne strani zavzema interaktivni zemljevid srednjeveških mest in trgov na Slovenskem, skrit pod zavihkom Mesta in trgi. Gradivo je zasnovano kot učno orodje, ki spodbuja samostojno raziskovalno in projektno učenje. Vključuje kratke predstavitev 27 srednjeveških mest in več kot 60 trgov, ki so na zemljevidu Slovenije označeni z grbi. Učenci in učitelji lahko preko interaktivnih vsebin pridobijo vpogled v njihov razvoj, pomembne datume, legende, najstarejše upodobitve in grbe. Članek predstavlja nastanek orodja in navaja didaktične možnosti za njegovo uporabo pri pouku zgodovine, in sicer: raziskovanje in analiza zgodovinskih virov, izboljševanje prostorske in časovne orientacije in ukvarjanje s heraldiko.

Glavne besede: interaktivni zemljevid, srednjeveška mesta in trgi na Slovenskem, prostorska in časovna orientacija, grboslovje, didaktični namigi

ABSTRACT

The webpage *Traces of the past* (sl. *Sledi preteklosti*) offers, among other didactic materials intended for teaching history, an interactive map of medieval cities and market towns in Slovenia. The material is designed as a learning tool that enables research of historical resources, improves spatial and time orientation and encourages users to engage with heraldry. It includes short presentations of 27 medieval cities and over 60 market towns. By using interactive contents, students and teachers can gain insight into their development, important dates, legends and coats of arms. The article describes the creation of the tool and offers didactic options for its use in history class, namely: research and analysis of historical sources, improving spatial and time orientation and dealing with heraldry.

Keywords: interactive map, medieval cities and market towns in Slovenia, spatial and time orientation, heraldry, didactic tips

UVOD

Poučevanje zgodovine se vse bolj nagiba k aktivnim učnim metodam, ki spodbujajo samostojno raziskovanje raznolikih, multimodalnih zgodovinskih virov. Portal *Sledi preteklosti* je nastal v sodelovanju z Arnesom in Zavodom RS za šolstvo, in sicer z namenom, da bi učiteljem in učencem omogočil enostaven dostop do različnih digitaliziranih učnih gradiv. Na spletni strani ima svoje mesto tudi zavihek *Mesta in trgi*. Oblikovan je bil z namenom, da bi učencem in dijakom omogočil raziskovanje srednjeveških naselij na območju današnje Slovenije. Z uporabo interaktivnega zemljevida lahko učenci pregledujejo osebne izkaznice mest, spoznavajo njihovo srednjeveško podobo in grbe, glavne zgodovinske mejnike in lokalne legende. Namen članka je predstaviti vsebinsko zasnovo gradiva in različne možnosti uporabe spletnega orodja v okviru učnega procesa. Hkrati želi članek bralce navdušiti za pogostejše vključevanje digitalnih učnih orodij v pouk zgodovine.

NAMEN INTERAKTIVNEGA UČNEGA GRADIVA

Projekta vzpostavitve interaktivnega učnega gradiva *Srednjeveška mesta in trgi na Slovenskem* smo se lotili predvsem z dvema namenoma, omogočiti enostaven dostop do pregledno urejenega gradiva o srednjeveških krajih na Slovenskem in ga oblikovati tako, da bo uporabno za raziskovalno in projektno učno delo. Pri tem smo zasledovali usmeritve sodobnega pouka, razvijanja digitalnih kompetenc v izobraževalnem procesu in novega učnega načrta za zgodovino v osnovni šoli. Velik cilj pouka zgodovine je namreč povečanje aktivnost učencev in združevanje različnih vrst znanja, poleg vsebinskega razvijati tudi odnos do snovi, različne spretnosti in veščine (Učni načrt za zgodovino, 2011; Stradling, 2004). Učni načrt (2011) predlaga, da naj učenci pri pouku izostrijo večšino preprostega zgodovinskega raziskovanja ob delu z različnimi zgodovinskimi viri iz različnih medijev. Z novim orodjem želimo uresničiti tudi ideje medpredmetnega sodelovanja. Prvi predmet je geografija, saj raziskovanje zahteva prostorsko orientacijo, delo z zemljevidi in primerjanje sprememb v okolju. Drugi predmet je slovenščina, saj zgodovinska dejstva, pojave in procese pri pouku zgodovine obravnavamo tudi z literarnimi besedili z zgodovinskim ozadjem (legende), ki poživljajo in osvetljujejo zgodovinsko snov. Z vključevanjem podob mest in trgov ter njihovih grbov v učne vsebine, metode in tehnike vključujemo tudi kulturnovzgojne elemente.

Poleg uresničevanja vsebinskih in procesnih ciljev želimo z gradivom vplivati tudi na računalniško opismenjevanje in razvoj digitalnih kompetenc. Spletna orodja in digitalni viri namreč postajajo vedno bolj ključni elementi sodobnega izobraževanja. Pri pouku zgodovine omogočajo razvoj večperspektivnega pogleda na preteklost, saj učenci dokaj lahko in hitro dostopajo do primarnih in sekundarnih zgodovinskih virov, vizualnih prikazov in interaktivnih vsebin. Zavod RS za šolstvo v zborniku *Vodenje in podpora učencem pri pridobivanju digitalnih kompetenc* (2023) natančno opiše različne digitalne kompetence in navaja učne strategije, ki se lahko udejanjijo pri pouku. Ena med njimi je digitalno branje, ki zajema branje spletnih gradiv, pri čemer se razvija večdimenzionalno branje ali e-branje. Poleg tega po priporočilih DigComp 2.2 (Vuorikari, Kluzer in Punie, 2023) z uporabo spletnih učnih gradiv, kot so *Srednjeveška mesta in trgi na Slovenskem*, razvijamo predvsem informacijsko in podatkovno pisme-

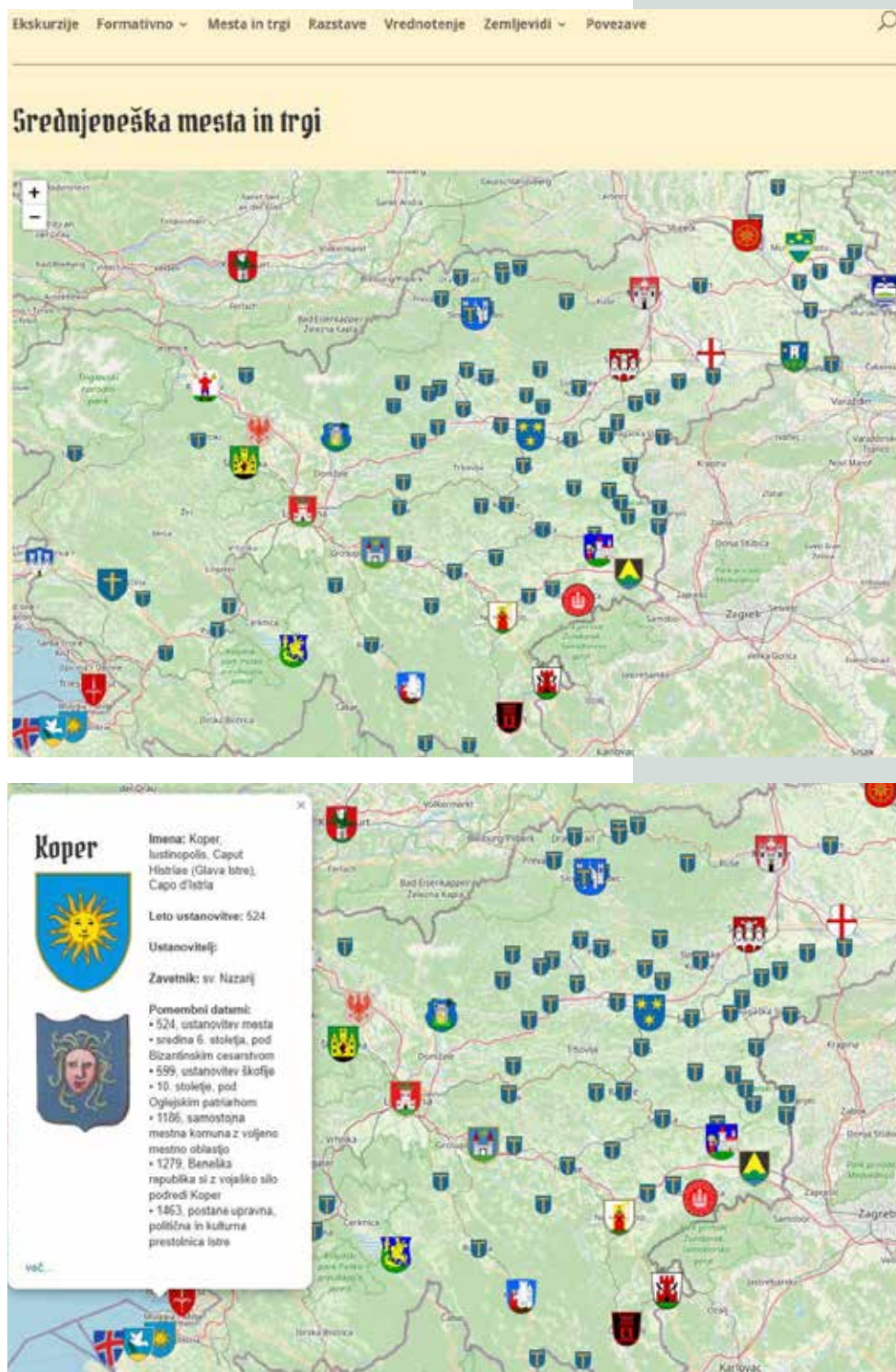
nost. Referenčni okvir *DigCompEdu* predlaga pripravo in vključevanje učnih dejavnosti, nalog in vrednotenja, pri katerih učenci izrazijo informacijske potrebe z iskanjem informacij in virov v digitalnih okoljih, pri tem jih organizirajo, obdelajo, analizirajo in razložijo informacije ter primerjajo in kritično ocenijo verodostojnost in zanesljivost informacij ter njihovih virov (Dolinar, Poberžnik in Jerše, 2023).

Predstavitev učnega gradiva v obliki interaktivnega zemljevida spodbuja tudi vizualizacijo učne vsebine. Vizualizacijo v učnem procesu uporabljamo za boljše razumevanje, saj omogoča večjo nazornost konceptov in omogoči lažje razumevanje abstraktnih idej s slikovnimi prikazi. Pri tem se izgrajujejo boljše povezave v možganih, kar izboljša dolgoročno pomnjenje (Dolinar, Poberžnik in Jerše 2023).

Interaktivni zemljevid srednjeveških mest in trgov na Slovenskem, objavljen na portalu *Sledi preteklosti*, omogoča raziskovalno učenje, pri katerem so učenci aktivni soustvarjalci znanja in veščin. Zemljevid omogoča prostorsko in časovno umestitev srednjeveških mest, raziskovanje zgodovinskih kontekstov in povezovanje z drugimi zgodovinskimi viri, npr. zemljevidi.

Interaktivni zemljevid, ki prikazuje srednjeveška mesta in trge na Slovenskem, je del portala *Sledi preteklosti*. S klikom na grb posameznega mesta ali trga se odpre »osebna« izkaznica naselja z osnovnimi informacijami. S klikom na polje *več* pa se prikažejo še preostali podatki o kraju, legenda in upodobitev kraja.

Interaktivni zemljevid

OBLIKOVANJE IN PREDSTAVITEV GRADIVA

Spletni zavihek *Srednjeveška mesta in trgi na Slovenskem* ponuja podroben pregled srednjeveških urbanih središč na ozemlju današnje Slovenije. Poleg osnovnih podatkov o naseljih, kot so srednjeveška imena mest, podatki o ustanovitvi in pridobitvi posameznih pravic, vključuje tudi podatke o simbolih mest, kot so grbi, ter njihove najstarejše upodobitve. Dokument vključuje tudi številne zgodovinske legende in pripovedi, ki so bile povezane s posameznimi naselji in so igrale pomembno vlogo pri oblikovanju lokalne identitete.

Izdelava zemljevida in preostalih vsebin je bila kompleksen in dolgotrajen proces. Obdelano je bilo 27 srednjeveških mest in več kot 60 srednjeveških trgov na današnjem slovenskem ozemlju. Zemljevidu so bila dodana še 4 mesta (Trst, Gorica, Celovec in Radgona), ki se danes nahajajo zunaj slovenskega državnega ozemlja, vendar so imela velik vpliv na slovensko zgodovino. Za lažje in bolj pregledno delo je bil sestavljen obrazec za vnos podatkov, v katerega smo avtorji poenoteno vpisovali podatke.

Primer urejene spletne predstavitve mesta Piran

Izdelava opisa mest in trgov je slonela na strokovni literaturi. Podatki so bili večinoma pridobljeni iz prispevka *Castrum Leibach*. Najstarejša omemba Ljubljane in njeni začetki (Peter Štih), knjige *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem* (Božo Otorepec), knjige *Trgi in mesta na Slovenskem Štajerskem: urbanogradbeni oris do začetka 20. stoletja* (Božo Curk), knjige *Kratka zgodovina Istre* (Darko Darovec), spletnih strani nekaterih občin in drugih virov.

Kot eden vidnejših simbolov mest in trgov se na začetnem oziroma predstavitvenem zavihku kraja pojavijo grbi. Grbi tudi označujejo lokacijo mest na zemljevidu, medtem ko lokacijo trgov označujejo štiti s črko T. Pri mestih so predstavljeni grbi iz različnih obdobj, kar omogoča vpogled v razvoj grba skozi zgodovino. Za večino srednjeveških mest so bili uporabljeni grbi iz Valvasorjeve knjige *Opus Insignium Armorumque*, za sodobna mesta pa grbi, pridobljeni na uradnih straneh občin oziroma *Wikimédie*.

Predstavitev mesta oziroma trga dopolnjuje bakrorez kraja. Za kranjska in koroška naselja so uporabljeni bakrorezi Valvasorjeve *Topographia Ducatus Carnioliae modernae* in *Topographia Archiducatus Carinthiae modernae*. Za štajerska naselja so uporabljeni bakrorezi J. F. Kaiserja *Lithografirte Ansichten der Steiermark* in *Topographia Ducatus Stiria* avtorja G. M. Vischerja. Za starejša, primorska naselja, so objavljene upodobitve različnih avtorjev.

Opisu posameznega kraja je dodana tudi legenda, če je bila le avtorju poznana oz. je bila dosegljiva v pregledanih virih, in prikaz *Franciscejskega katastra* kraja s širšim območjem, vzetega iz spletne strani *Arcanum*.

Piran / Pirano

(Zgornji Valvazorjev bakrerez prikazuje pogled iz gradu Socerb na Jadransko morje s Koprom, Izolo in Piranom.)

Naselje se je začelo razvijati v zgodnjem srednjem veku, v starih zapisih v začetku srednjega veka se Piran prvič omenja v latinščini kot Pyrrhanum. V 2. polovici 8. stoletja je Istra prešla izpod bizantinske pod frankovsko oblast. Leta 840 je bila priključena k Italaskemu kraljestvu, leta 952 kot del Furlanske marke vključena v Nemško cesarstvo, po letu 1209 je imel položaj istrskega mejnega grofa oglejski patriarh. Že od sedemdesetih let 9. stoletja so istrska mesta občasno občutila vpliv Benetk, vendar so se kljub temu, vključno s Piranom, še samostojno razvijala in oblikovala lastno upravo in zakonodajo, tako da so Pirančani leta 1274 sprejeli svoj statut. Piran je leta 1283 moral sprejeti oblast Benetk vse do leta 1797, ko je Napoleon Bonaparte Beneško republiko zasedel in razpustil, del njenega ozemlja pa priključil Avstriji.

Po propadu Beneške republike je Piran za kratek čas spadal pod Napoleonovo Francijo. V času francoske oblasti je v njegovi bližini leta 1812 prišlo do pomorske bitke med angleškimi in francoskimi bojnimi ladjami, znane kot bitka pri Piranu. Od leta 1797 do leta 1813 so si Francozi in Avstrijci podajali celotno ozemlje Istre.

Piran

Imena: Piran, Pyrrhanum, Piranum, Pirano

Leto ustanovitve: 7. ali 8. stoletje

Ustanovitelj:

Zavetnik: sv. Jurij

Pomembni datumi:

- 952, kraj vključen v Nemško cesarstvo
- 1274, mesto dobi svoj statut
- 1274, v mestnem statutu prvič omenjena solinarstvo in trgovina s soljo
- 1283, mesto pride pod oblast Benetk

Legenda pripoveduje, kako je sv. Jurij rešil Piran in Pirančane. Na poletno noč se je nad Piranom razbesnel orkan. Strele so švigale vsepovsod, morje je besnelo. Takrat se je dvema ribičema prikazal sv. Jurij in jima zagotovil, da bo mesto rešil pred katastrofo. Neurje se je takoj umirilo, mesto je bilo rešeno in prav tako polja v okolici. Glas o rešitvi se je takoj razlegel po Piranu in Pirančani so sv. Jurija imenovali za svojega zavetnika ter mu na vrhu griča nad mestom posvetili cerkev. Križ iz štita sv. Jurija pa so upodobili v svojem grbu.

Razvoj mesta in osebna izkaznica mesta

Vir: Piran/Pirano. (2. 9. 2025). V *Sledi preteklosti*. <https://sledipreteklosti.splet.arnes.si/mesto-piran/>

DIDAKTIČNI NAMIGI ZA UPORABO GRADIVA

Učno gradivo je bilo snovano z namenom uporabe pri šolskem delu. Za razvoj veččin 21. stoletja je po priporočilu številnih šolskih politik in organizacij poudarjeno, da je za uspešnost treba organizirati učenje, ki temelji na raziskovanju (Dolinar, Poberžnik in Jerše, 2023). Z uporabo spletnega gradiva pri učencih spodbujamo orientacijo v zgodovinskem prostoru skozi čas; s projektno zastavljenimi nalogami spodbujamo analizo, sintezo in interpretacijo zgodovinskih virov. Digitalno tehnologijo tako lahko uporabimo za spodbujanje dinamičnega, interaktivnega in stimulativnega učnega okolja tudi pri zbiranju, izbiranju, analiziranju in kritičnem presojanju verodostojnih zgodovinskih virov in literature, kar je eno od priporočil *Učnega načrta* (2011). Hkrati upoštevamo priporočilo *Vodenje in podpora učencem pri pridobivanju digitalnih kompetenc*, in sicer da pri načrtovanju poučevanja in učenja smiselno vključujemo različne digitalne vire in e-vsebine (Dolinar, Poberžnik in Jerše, 2023).

S pomočjo delovnih listov lahko učencem pripravimo različne učne strategije, in uporabimo različne metode dela, ki omogočajo samostojno učenje in raziskovanje.

- **Analiza zgodovinskih virov:** interaktivni zemljevid služi kot zbirnik primarnih in sekundarnih zgodovinskih virov, ki jih učenci lahko zbirajo, analizirajo, primerjajo in vrednotijo s pomočjo različnih nalog. Prek osebnih izkaznic mest in legend lahko raziskujejo zgodovinske okoliščine njihovega nastanka. Kraje lahko razporejajo na časovni trak, spoznavajo ustanovitelje mest ali težave, s katerimi so se soočala mesta ob koncu srednjega veka, iščejo drugačna poimenovanja krajev ipd. Navajamo nekaj primerov nalog.

AKTIVNOST 1: ISKANJE INFORMACIJ IN NJIHOVO RAZVRŠČANJE

S pomočjo interaktivnega zemljevida mest in trgov na Slovenskem reši naslednje naloge.

1. Vsa mesta razporedi na časovni trak glede na pridobitev mestnih pravic. Navedi tri najstarejša in tri najmlajša mesta, ki so na Slovenskem nastala v srednjem veku. Pojasni zgodovinsko ozadje za nastanek teh mest.
2. V kateri zgodovinski deželi je bilo največ mest in v kateri največ trgov?
3. Poleg slovenskih imen krajev se pojavljajo tudi imena v drugih jezikih. Katerih? Pojasni, zakaj.
4. Poišči kraj, ki ga danes ne poznamo. Če poznamo vse preostale, kaj nam to pove o vplivu srednjega veka za naš čas?
5. Razišči, kako se je nekoč imenovalo Novo mesto. Pojasni, zakaj. Razišči, kakšno povezavo ima s tem njegov grb.
6. Poišči tri plemiške družine, eno škofijo in eno državo, ki so na Slovenskem ustanovljale mesta v srednjem veku.
7. Kateri kraj je starejši, Kranj ali Ljubljana? Katero mesto je starejše, Kranj ali Ljubljana?
8. S katerimi težavami so se soočala mesta in trgi na Slovenskem ob koncu srednjega veka?

- **Časovna in prostorska orientacija:** že sama uporaba zemljevida spodbuja prostorsko orientacijo, ki jo lahko spodbudimo še z različnimi nalogami. Učenci izberejo mesto in poiščejo pomembne dogodke iz istega obdobja v drugih delih sveta. Ob pomoči (nemega) zemljevida tako spoznavajo, kaj se je v istem času, kot je bilo npr. ustanovljeno mesto Kamnik, dogajalo po drugih deželah. S pomočjo

razpredelnice lahko raziskujejo značilnosti stoletja, v katerem je bilo ustanovljeno izbrano mesto. Vanjo vpisujejo različne podatke, npr. pomembne osebnosti stoletja, kulturne in gradbene dosežke, največja svetovna mesta, demografske podatke. S tem povezujejo znanje in poglobljeno spoznavajo značilnosti določenega časa.

AKTIVNOST 2: ČASOVNA IN PROSTORSKA ORIENTACIJA

Na interaktivnem zemljevidu srednjeveških mest in trgov na Slovenskem izberi poljubno mesto.

1. Na spletu ali v knjigah poišči pomembne dogodke, ki so se zgodili v istem desetletju, kot je bilo ustanovljeno izbrano mesto, na ozemlju današnje Francije, Nemčije, Italije, Kitajske, Amerike ... Vpiši jih v zemljevid.
2. Razišči značilnosti stoletja, v katerem je bilo ustanovljeno izbrano mesto:

POMEMBNE OSEBNOSTI:

KULTURNI IN GRADBENI DOSEŽKI:

NAJVEČJA SVETOVNA MESTA:

ŠTEVILO PREBIVALCEV V EVROPI:

- **Kontinuiteta in spremembe v zgodovini:** S primerjanjem zgodovinskih in sodobnih zemljevidov učenci ugotavljajo potek urbanizacije in prostorske spremembe. Pri delu si lahko pomagajo s spletno stranjo *Arcanum*, ki nam v spletni obliki prikaže zemljevide mest v 19. stoletju (ki se večinoma niso bistveno spremenila od srednjega veka), in sodobnimi spletnimi zemljevidi. Učenci primerjajo lego, prometne povezave in poimenovanje krajev izbranega srednjeveškega in današnjega mesta, opišejo širjenje, s pomočjo Valvasorjevih upodobitev mest spoznavajo njihovo podobo in raziskujejo vlogo posameznih stavb.

AKTIVNOST 3: SPREMEMBE V PROSTORU IN URBANIZACIJA

Primerjaj kataster izbranega kraja (vir *Arcanum*) z obstoječimi zemljevidi in ugotovi, do katerih sprememb je prišlo v prostoru skozi zgodovino.

Na zemljevidu, ki prikazuje današnjo Ljubljano, označi območje, ki ga je pokrivala Ljubljana v 19. stoletju.

Primerjaj in opiši:

- lego srednjeveškega in današnjega mesta:
- širjenje:
- poimenovanje krajev:

Na spletu poišči sliko gradu, ki ga je v mestu ali njegovi okolici dal narisati Janez Vajkard Valvasor. Primerjaj ga z današnjim stanjem in današnjo vlogo.

- **Grboslovje:** predstavitev srednjeveških in sodobnih grbov lahko služi analizi simbolov in iskanju njihovih izvorov. Pri tem se lahko pogosto navežemo na legende, ki so povezane z nastanki mest. Grbe, ki jih je Janez Vajkard Valvasor objavil v *Veliki grbovni knjigi*, lahko primerjamo z grbi slovenskih mest, ki so bili objavljeni v času Kraljevine Jugoslavije (*Grbovi Jugoslavije*, 1930) in sodobnimi grbi. Učenci lahko ustvarijo lastne grbe, pri čemer si lahko pomagajo s spletnim orodjem drawshield.net. Izbrani motiv svojega grba pojasnijo, npr. z legendo.

AKTIVNOST 4: GRBOSLOVJE

Na delovnem listu so 4 grbi iz albuma *Grbovi Jugoslavije*, ki je izšel leta 1930.

ŠKOFJA LOKA

NOVO MESTO

KAMNIK

MOKRONOG

1. Primerjaj jih z današnjimi grbi in grbi, ki jih je v *Veliki grbovni knjigi* objavil Janez Vajkard Valvasor (najdeš jih na interaktivnem zemljevidu mest in trgov na Slovenskem).
2. S pomočjo vsebine na interaktivnem zemljevidu poišči izvor simbolov oz. motivov na izbranih grbih.
3. S pomočjo spletne aplikacije <https://drawshield.net/> nariši svoj grb. Izbrani motiv pojasni (z legendo).

Delo z interaktivnim zemljevidom srednjeveških mest lahko organiziramo kot projektno učno delo, pri katerem učenci z analizo razvoja določenega kraja ali primerjave z današnjim stanjem pripravijo predstavitev. Lahko jih vrisujejo v nemi zemljevid in dopolnjujejo s trgovskimi potmi, se vživijo v Valvasorja in mesta opisujejo ali upodabljajo. Lahko pa ga uporabimo le za prikaz in boljše razumevanje prostorske razporeditve mest.

SKLEP

Portal *Sledi preteklosti* predstavlja dober vir gradiv za učitelje in učence pri pouku zgodovine. Interaktivni zemljevid srednjeveških mest na Slovenskem ponuja inovativno orodje, ki omogoča aktivno učenje in raziskovanje. Z interaktivnimi vsebinami učenci razvijajo analitične in raziskovalne veščine ter pridobivajo vpogled v srednjeveško preteklost. Njegova uporaba v izobraževalnem procesu prispeva k sodobnejšemu in bolj dinamičnemu pouku zgodovine. Integracija različnih digitalnih orodij in metod omogoča učencem poglobljeno razumevanje zgodovinskih procesov, spodbuja raziskovalno radovednost in krepi njihove digitalne kompetence, ki so ključne za sodobno družbo. Želja ustvarjalcev je, da se k dopolnitvam vsebin povabi tudi šole iz posameznih krajev in da se zemljevid nadgradi z razvojem mest od antike do današnjih dni ter s tem razširi časovno perspektivo in poveča možnosti raziskovanja.

VIRI IN LITERATURA

- Dolinar, M., Poberžnik, A., in Jerše, L. (2023) *Vodenje in podpora učencem pri pridobivanju digitalnih kompetenc*. Zavod RS za šolstvo. <https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/08/Vodenje-in-podpora-ucencem-pri-pridobivanju-digitalnih-kompetenc.pdf>
- Grbovi Jugoslavije (1930). Kava HAG Zagreb. https://www.grboslovje.si/novice/article_2014_11_24_0009.php
- Portal *Sledi preteklosti*. <https://sledipreteklosti.splet.arnes.si/>
- Stradling, R. (2004). *Poučevanje evropske zgodovine 20. stoletja*. Zavod RS za šolstvo.
- Učni načrt. Program osnova šola. Zgodovina* (2011). Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_zgodovina.pdf
- Vuorikari, R., Kluzer, S., in Punie, Y. (2023). *DigComp 2.2: Okvir digitalnih kompetenc za državljane. Z novimi primeri rabe znanja, spretnosti in stališč*. Zavod RS za šolstvo. <https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/08/DigComp-2-2-Okvir-digitalnih-kompetenc.pdf>